

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра економіки підприємства

Допущено до захисту  
завідувач кафедри  
\_\_\_\_\_ Янковий О. Г.  
«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2016 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА**  
на здобуття освітнього ступеня бакалавра  
за напрямом підготовки економіка підприємства

за темою:

**Напрямки та шляхи підвищення ефективності  
використання обігових коштів підприємства  
в ПАТ «Одескабель»**

**Виконавець:**

студент \_\_\_\_\_  
(факультет)

Дмитрів Соломія Олегівна  
(прізвище, ім'я та по батькові) /підпис/

**Науковий керівник:**

К. Є. Н., доцент  
(науковий ступінь, вчене звання)

Єгунов Юрій Артемович  
(прізвище, ім'я та по батькові) /підпис/

**Одеса 2016**

## ЗМІСТ

|                                                                                                      |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ВСТУП.....</b>                                                                                    | <b>3</b>  |
| <b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОБІГОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА.....</b>      | <b>5</b>  |
| 1.1. Сутність, структура та джерела формування обігових коштів підприємства.....                     | 5         |
| 1.2. Основні показники ефективності використання обігових коштів підприємства.....                   | 15        |
| 1.3. Напрямки та шляхи підвищення ефективності використання обігових коштів.....                     | 20        |
| <b>РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБІГОВИХ КОШТІВ НА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».....</b>           | <b>27</b> |
| 2.1. Загальна характеристика і аналіз виробничо-господарської діяльності ПАТ «Одескабель».....       | 27        |
| 2.2. Склад і структура обігових коштів на підприємстві.....                                          | 43        |
| 2.3. Аналіз оборотності та ефективності обігових коштів.....                                         | 52        |
| 2.4. Факторний аналіз оборотності та ефективності обігових коштів ПАТ «Одескабель».....              | 59        |
| <b>РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБІГОВИХ КОШТІВ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ».....</b> | <b>65</b> |
| <b>ВИСНОВКИ.....</b>                                                                                 | <b>76</b> |
| <b>Список використаних джерел.....</b>                                                               | <b>80</b> |

## ВСТУП

*Актуальність теми.* В сучасних ринкових умовах, в умовах кризи та невизначеності на ринку України, в функціонуванні суб'єктів підприємницької діяльності важливим етапом є забезпечення підприємства обіговими коштами. Безперервність процесу виробничої та збутової діяльності потребує постійного інвестування коштів в елементи оборотних активів для здійснення розширеного відтворення. Відсутність чи надлишок коштів призводить до розбалансування руху матеріальних і фінансових ресурсів, недофінансування господарської діяльності та до фінансових ускладнень на підприємстві. Від ефективності використання обігових коштів залежить ліквідність підприємства, його фінансова стійкість, платоспроможність та рентабельність. Можливість виходу промислового сектора економіки України з кризи об'єктивно пов'язана з удосконаленням формування та використання обігових коштів промислових підприємств, що враховує наявні умови й принципи господарювання.

*Метою випускної бакалаврської роботи* є вивчення теоретичних аспектів формування і використання обігових коштів підприємства, здійснення дослідження показників використання обігових коштів ПАТ «Одескабель» та розробка заходів щодо підвищення ефективності їх використання.

У відповідності з метою необхідно вирішити *наступні завдання*:

- визначити сутність, склад та джерела формування обігових коштів підприємства;
- визначити основні показники оборотності та ефективності використання обігових коштів підприємства;
- розглянути загальну характеристику ПАТ «Одескабель»;
- проаналізувати господарську діяльність ПАТ «Одескабель»;
- виконати аналіз складу, структури та джерел формування обігових коштів ПАТ «Одескабель»;

- провести аналіз показників оборотності та ефективності використання обігових коштів ПАТ «Одескабель»;
- запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності використання обігових коштів підприємства;
- оцінити економічну ефективність запропонованих заходів щодо підвищення ефективності використання обігових коштів підприємства.

*Об'єктом* випускної бакалаврської роботи є діяльність ПАТ Одеський кабельний завод «Одескабель», як функціональної одиниці господарської діяльності.

*Предметом* дослідження є процес оцінки показників використання обігових коштів та напрямки і шляхи підвищення ефективності їх використання.

*Методи дослідження.* При написанні даної роботи були використані такі методи як теоретичного узагальнення, порівняння та логічного узагальнення, економіко-статистичні методи.

*Інформаційна база дослідження.* Дана робота базується на законах, нормативно-правових актах, теоретичних джерелах, а також на періодичних наукових публікаціях українських та зарубіжних вчених, присвячених дослідженню даної теми. Для аналізу господарської діяльності підприємства використовуються звітні документи ПАТ «Одескабель» за 2011-2015 роки: форма №1 (баланс), форма №2 (звіт про фінансові результати підприємства).

*Практичне значення* роботи полягає в розробці заходів щодо підвищення ефективності використання обігових коштів підприємства та їх підтвердження необхідними техніко-економічними розрахунками.

*Структура і обсяг роботи:* випускна бакалаврська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (34 найменування). Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 8 сторінок комп'ютерного тексту, містить 22 таблиці та 12 рисунків та 2 схеми.

## ВИСНОВКИ

Кабельна промисловість України сьогодні представлена сукупністю виробників кабельно-провідникової продукції, які конкурують між собою в основному за якістю продукції та налагодженими взаємовигідними міжнародними зв'язками з підприємствами-споживачами. ПАТ «Одескабель» є одним із провідних підприємств України по даному виду економічної діяльності і його діяльність не обмежується кордонами нашої держави.

Через нестабільний стан економіки як на українському так і на світовому ринках виникає зниження платоспроможності споживачів продукції підприємства. Тому задля виконання домовленостей та підтримання ділових стосунків і збереження потенційних покупців, ПАТ «Одескабель» надає відстрочку оплати замовлення чи працює по передоплаті (тільки з надійними та крупними замовниками), тим самим збільшуючи розмір дебіторської заборгованості.

В умовах сучасного кризового становища економіки країни, як і в більшості великих підприємств, виникає проблема – збільшення кількості низьколіквідних обігових коштів та недостатня кількість найбільш ліквідних – грошових коштів та їх еквівалентів.

Також сильного впливу фінансовій стійкості підприємства завдає часта зміна податкового законодавства України та високі норми податків. Така нестабільність ускладнює процес планування та прогнозування діяльності. Підприємства України повинні мати значно більші обігові кошти для передбачення забезпечення нормального функціонування виробничого процесу, ніж аналогічні підприємства в інших країнах світу.

Проаналізувавши основні техніко-економічні показники діяльності підприємства ПАТ «Одескабель» було виявлено погіршення більшості показників у 2014 р., що було обумовлено негативним впливом нестабільної політично-економічної ситуації в країні на виробничу та збутову діяльність підприємства. Вже у 2015 р. показники були покращеними; так чистий дохід

від реалізації продукції збільшився на 53,41 % за рахунок поступового покращення ситуації в країні, а також появою нових споживачів продукції ПАТ «Одескабель» за кордоном.

Щодо аналізу показників ліквідності та платоспроможності за аналізований період 2011-2015 рр. можна зробити висновок, що підприємство ПАТ «Одескабель» є фінансово нестійким, отримані результати показників нестабільні з періодом. Також за п'ять років виявлена відсутність власного оборотного капіталу. Спостерігається сильна залежність підприємства від довгострокових зобов'язань. Так коефіцієнт залежності від довгострокових зобов'язань до 2014 р. знижувався, проте вже у 2014 р. та 2015 р. він стрімко виріс за рахунок зменшення власного капіталу у 2015 р. та одночасного росту довгострокової заборгованості, починаючи з 2013 р., дана тенденція підвищує ступінь фінансового ризику для партнерів підприємства.

За аналізом складу та структури обігових коштів підприємства ПАТ «Одескабель» виявлено, що найбільшу питому вагу в структурі обігових коштів займають запаси та дебіторська заборгованість і їхня середньорічна величина зростає протягом всього аналізованого періоду 2011-2015 рр. Найбільші зміни за 2011-2015 рр. в розрізі запасів відбулись з готовою продукцією – збільшилась на 69714,5 тис. грн. (на 245,43 %). Збільшення залишків готової продукції на складах господарства призводить до замороження оборотного капіталу, відсутності коштів для розрахунків з банком, бюджетом, постачальниками, працівниками з оплати праці. Збільшення виробничих запасів обумовлено ростом обсягу продажів (підприємство працює залежно від замовлень покупців), так як необхідно забезпечити процес виробництва необхідною кількістю ресурсів без непередбачених затримок виробництва. Щодо значної величини дебіторської заборгованості, то це обумовлено тривалим періодом її оплати, великі замовники та надійні контрагенти в залежності від місця знаходження (Україна, СНД, ЄС) отримують відстрочку оплати замовлення від 30 до 90 днів. Відведення коштів у дебіторську заборгованість призводить до

фінансових ускладнень, підприємство відчуває нестачу коштів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати, розрахунків з бюджетом, позичальниками. Проте це умови ринку, виконуючи які, підприємство підтримує свою конкурентоспроможність.

В ході аналізу було виявлено, що підприємство ПАТ «Одескабель» за весь аналізований період 2013-2015 рр. не забезпечений власним оборотним капіталом. Тобто обігові кошти підприємства повністю формувалися за рахунок залучених коштів. За аналізований період 2013-2015 рр. є власні обігові кошти, які з періодом збільшуються, що обумовлено, в основному, ростом довгострокових банківських кредитів. Проте навіть у 2015 р. 90,1 % обігових коштів формуються за рахунок залучених коштів.

Аналіз оборотності обігових коштів та їх складових показав відповідну динаміку як і інші показники діяльності підприємства: найбільший спад показників у 2014 р., що було обумовлено впливом зовнішньої ситуації на ринку; і покращення всіх показників у 2015 р., що було обумовлено активізацією виробничої та збутової діяльності ПАТ «Одескабель».

Також був проведений факторний аналіз оборотності на рентабельності обігових коштів за допомогою методу ізолюваного впливу факторів на результативний показник. За допомогою якого можливо виявити вплив кожного окремого чинника на результативний показник відособлено від інших чинників. Даний метод більш точно показує причинно-наслідкові зв'язки між результативним фактором та чинниками, що на нього впливають.

В роботі було запропоновано два основних напрямки удосконалення ефективності використання обігових коштів підприємства ПАТ «Одескабель»:

- зменшення дебіторської заборгованості за допомогою факторингу;
- оптимізація постачальників міді.

А також проведено необхідні розрахунки економічної ефективності щодо їх впровадження. В ході розрахунків були отримані результати, які свідчать про високу економічну ефективність розроблених заходів. Так,

практичне впровадження першого заходу забезпечить збільшення коефіцієнту оборотності обігових коштів на 36,48 % і ріст їх рентабельності на 34,19 %. При впровадженні другого заходу зросте рентабельність обігових коштів на 4,03 %. Від сумісної дії заходів оборотність обігових коштів збільшиться на 1,0 оберт або на 36,48 % при вивільненні 93006,2 тис. грн. обігових коштів, а також збільшення їх рентабельності на 3,72 від. п. або на 38,22 %.

### Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про акціонерні товариства»: Редакція від 01.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
3. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 19.02.2013 р. № 0121-01.– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
4. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: Навчальний посібник / [П. В. Круш, О. В. Клименко, В. І. Подвігіна, В. О. Гулевич]. – [вид. 2-ге, доповнене і перероблене]. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с. – ISBN 978-966-364-652-7.
5. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки / [Бойко Л. О., Волчек Р. М. та ін.]. – Одеса, ОДЕУ, 2010 – 351 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/180/1/83.pdf>
6. Архієреєв С. І. Визначення економічної сутності оборотних коштів та джерел їх формування / С. І. Архієреєв, Л. А. Жмінька // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер.: Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – № 21. – С. 171–178. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp\\_2013\\_21\\_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_21_28)
7. Богданова О. В. Економічна суть, класифікація та джерела формування оборотних активів [Текст] / О. В. Богданова // Наукові праці

- Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2013. – Вип. 24. – С. 212–216.
8. Бондаренко О. Так рождается одесский кабель / Олег Бондаренко, Владимир Смелянский // Сети и бизнес. – 2002. – № 5 (6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.sib.com.ua/arhiv\\_2002/statia\\_5\\_2\\_2002/5\\_2\\_2002.htm](http://www.sib.com.ua/arhiv_2002/statia_5_2_2002/5_2_2002.htm)
  9. Гринюк І. Джерела залучення оборотних коштів / І. Гринюк // Журнал європейської економіки. – 2014. – Т. 13, № 2. – С. 184-192. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/jee\\_2014\\_13\\_2\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/jee_2014_13_2_8)
  10. Гросул В. А. Оптимізація структури оборотних активів підприємства / В. А. Гросул, О. М. Филипенко // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2011. – Вип. 2. – С. 172–179. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp\\_2011\\_2\\_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2011_2_28)
  11. Кащенко Н. Б. Удосконалення методики факторного аналізу рентабельності оборотних активів підприємств торгівлі / Н. Б. Кащенко, О. В. Цуканова, О. О. Горошанська // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – Вип. 1. – С. 42–49. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp\\_2010\\_1\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2010_1_9)
  12. Кірдіна О. Г. Управління оборотними активами підприємств / О. Г. Кірдіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – № 43. – С. 133-137. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pidpriemstv>
  13. Кленін О. В. Актуальні проблеми управління оборотними коштами промислових підприємств [Текст] / О. В. Кленін // Моделювання регіональної економіки. – 2011. – № 2. – С. 59–66.

14. Колодяжна К. А. Аналіз формування оборотних коштів / К. А. Колодяжна // Вісник Приазовського державного технічного університету. Сер.: Економічні науки. – 2011. – Вип. 22. – С. 100–112. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU\\_ek\\_2011\\_22\\_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2011_22_19)
15. Колумбет О. П. Оборотні активи: сутність, класифікація та структура у вітчизняній та зарубіжній практиці [Текст] / О. П. Колумбет // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер.: Економіка і управління. – 2013. – Вип. 23 – 24. – С. 324–332.
16. Коритько Т. Ю. Управління оборотними коштами промислового підприємства / Т. Ю. Коритько // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер.: Економічні науки. – 2013. – № 2. – С. 325–329. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk\\_2013\\_2\\_56](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2013_2_56)
17. Кошельок Г. В. Класифікація грошових потоків підприємства у сучасних умовах / Г. В. Кошельок // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2013. – № 1. – С. 32–40. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt\\_2013\\_1\\_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2013_1_6)
18. Красовська Т. В. Науково-методичні підходи до формування та реалізації виробничої програми в умовах дефіциту власних оборотних коштів / Т. В. Красовська // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 7. – С. 54–58. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd\\_2011\\_7\\_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2011_7_17)
19. Лавизина Е. Рынок КПП побеждает экспорт /Елизаветта Лавизина // BUILD Review. – 2010. – №5 (84). – С. 46-49.
20. Лебедева А. М. Методичні аспекти аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства / А. М. Лебедева // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – № 1. – С. 67–76. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt\\_2015\\_1\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2015_1_9)

21. Лендел Я. В. Моделювання процесів стратегічного управління оборотними коштами промислового підприємства / Я. В. Лендел, О. О. Митрохіна // Моделювання регіональної економіки. – 2010. – № 2. – С. 90–98. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Modre\\_2010\\_2\\_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Modre_2010_2_13)
22. Лободзинська Т. П. Стан і проблеми виробництва інноваційної продукції підприємств електротехнічної галузі / Т. П. Лободзинська // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2013. – № 10. – С. 151-160. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi\\_2013\\_10\\_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2013_10_27)
23. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства [Текст] / І. В. Олександренко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 6. – С. 419–426.
24. Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики оборотних активів підприємства [Текст] / І. В. Олександренко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 277–283.
25. ПАТ «Одескабель»: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://odeskabel.com/main-rus/>
26. Принципи (кодекс) корпоративного управління ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель». – 2013 р. – 8 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://05758730.smida.gov.ua/>
27. Публічне акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одескабель»: База даних SMIDA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/participant/05758730>
28. Роганова Г. О. Удосконалення класифікації оборотних коштів підприємств [Текст] / Г. О. Роганова // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 308–313.
29. Руденко І. В. Сучасні підходи до класифікації оборотних активів [Текст] / І. В. Руденко, О. М. Филипенко, М. В. Стаднік // Економічна

- стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2011. – Вип. 1 – С. 72–77.
30. Соколенко К. О. Ефективність залучення позикових коштів в оборот суб'єкта господарювання / К. О. Соколенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2014. – Вип. 39. – С. 204–215. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu\\_2014\\_39\\_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_39_23)
31. Супрун О. М. Проблема прискорення обігу оборотних коштів на підприємстві / О. М. Супрун // Ефективна економіка. – 2013. – № 7. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2185>
32. Ткаченко А. М. Сучасні підходи при дослідженні сутності оборотних коштів / А. М. Ткаченко, Г. П. Звір'яко // Економіка і регіон. – 2012. – № 2. – С. 46–50. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig\\_2012\\_2\\_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2012_2_11)
33. Чернишова О. Б. Теоретичні засади факторного аналізу прибутку підприємства на базі детермінованих моделей / О. Б. Чернишова, В. О. Янковий // Економіка харчової промисловості. – 2015. – № 2. – С. 52–60. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp\\_2015\\_2\\_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/echp_2015_2_10)
34. Чобіток В. І. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект / В. І. Чобіток, К. С. Пятилокотова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – № 41. – С. 230-234. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pidpriemstva-teoretichniy-aspekt>